

UCHWAŁA

Dnia 7 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku M. M.
przy uczestnictwie R. T. i A. T.
o ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego,
po rozstrzygnięciu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 7 kwietnia 2022 r.,
zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Rejonowy w D.
postanowieniem z dnia 27 maja 2021 r., sygn. akt I Cz [...],

"Czy w postępowaniu o ponowne wydanie tytułu wykonawczego
zamiast utraconego uregulowanym w art. 794 k.p.c. sąd bada, czy
roszczenie objęte tytułem wykonawczym uległo przedawnieniu?"

podjął uchwałę:

**W postępowaniu o ponowne wydanie tytułu wykonawczego
zamiast utraconego sąd nie bada, czy roszczenie objęte tytułem
wykonawczym przedawniło się (art. 794 k.p.c.).**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 maja 2021 r. Sąd Rejonowy w D., rozpoznając
zażalenie od postanowienia tego Sądu z dnia 16 listopada 2020 r, którym oddalony
został – z uwagi na przedawnienie roszczenia - wniosek wierzyciela M. M. o

ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego, powziął wątpliwości prawne przedstawione w sentencji. Sąd ten wskazał, że w orzecnictwie sądów powszechnych ujawniły się rozbieżności odnośnie do wykładni art. 794 k.p.c. po nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego ustawą z dnia 4 lipca 2019 r., którą m.in. dodano art. 782¹ § 1 pkt 2. Zgodnie z tym przepisem sąd odmawia nadania klauzuli wykonalności, jeżeli z okoliczności sprawy i treści tytułu egzekucyjnego wynika, że objęte tytułem wykonawczym roszczenia uległo przedawnieniu, chyba że wierzyciel przedstawi dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu przedawnienia. Sąd Rejonowy, rozpoznający w pierwszej instancji wniosek wierzyciela, uznał, że ten przepis stanowi podstawę badania kwestii przedawnienia i uznawszy, że do tego doszło, oddalił wniosek. Sąd działający w drugiej instancji, skłaniając się ku przeciwnemu stanowisku, wyraził wątpliwości odnośnie do prawidłowej wykładni art. 794 k.p.c. po wspomnianej nowelizacji ustawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 794 k.p.c. ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego może nastąpić jedynie na mocy postanowienia sądu wydanego po przeprowadzeniu rozprawy. Na ponownie wydanym tytule wykonawczym czyni się wzmiankę o wydaniu go zamiast tytułu pierwotnego. W postępowaniu tym sąd ogranicza badanie do faktu utraty tytułu wykonawczego.

Zarówno w doktrynie jak i w orzecnictwie nie było wątpliwości odnośnie do tego, że trzecie zdanie tego przepisu ogranicza kognicję sądu do badania wyłącznie faktu utraty tytułu wykonawczego. Wskazywano w doktrynie, że dłużnik w takim postępowaniu nie może bronić się zarzutem przedawnienia roszczenia, jakie nastąpiło po wydaniu tytułu, ani podnosić innych zarzutów merytorycznych. Jeżeli objęte tytułem wykonawczym roszczenie przedawniło się, dłużnik mógł bronić się przed egzekucją wytaczając powództwo przeciwegzekucyjne, niezależnie od tego, czy egzekucja toczy się na podstawie pierwotnego, czy ponownie wydanego tytułu egzekucyjnego. Sąd Najwyższy również opowiedział się za wąską wykładnią, m.in. w postanowieniu z dnia 23 czerwca 1966 r., I PZ 28/66 (OSNC 1967, nr 2, poz. 32), z dnia 5 maja 1967 r., I CZ 39/67 (OSPika 1968, nr 6, poz. 119), z dnia 27 lipca 1971 r., II CZ 87/71 (OSNC 1972, nr 1, poz. 20). Takie

stanowisko wyrażone zostało również w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 12 października 2016 r., II CSK 34/16 (OSNC 2017, nr 6, poz. 70).

Wątpliwości odnośnie do prawidłowości wąskiej wykładni art. 794 k.p.c. pojawiły się po wejściu w życie nowelizacji z dnia 4 lipca 2019 r. Ustawą tą wprowadzono do kodeksu postępowania cywilnego przepisy, których celem było udaremnienie egzekwowania roszczeń przedawnionych. Są to wspomniany już na wstępie art. 782¹ § 1 pkt 2, art. 797 § 1¹ stanowiący, że jeżeli z treści tytułu wykonawczego wynika, że termin przedawnienia dochodzonego roszczenia upłynął, do wniosku o wszczęcie egzekucji należy dołączyć również dokument, z którego wynika, że doszło do przerwania biegu przedawnienia, oraz art. 825 § 1¹ k.p.c., nakładający na organ egzekucyjny obowiązek umorzenia postępowania w całości lub w części, gdy zażąda tego dłużnik, jeżeli przed dniem złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji roszczenie objęte tytułem wykonawczym uległo przedawnieniu, a wierzyciel nie wykaże, że nastąpiło zdarzenie, wskutek którego bieg terminu przedawnienia został przerwany. Wskazać też trzeba art. 804 § 2 dodany nowelizacją z 2019 r., w myśl którego jeżeli z treści tytułu wykonawczego wynika, że termin przedawnienia dochodzonego roszczenia upłynął, a wierzyciel nie przedłożył dokumentu, o którym mowa w art. 797 § 1¹, organ egzekucyjny odmawia wszczęcia egzekucji. Wprowadzenie tych przepisów skłoniło Sąd przedstawiający zagadnienie prawne do rozważań, czy przepis o postępowaniu o ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego jest dotknięty luką, którą można wypełnić, stosując przez analogię te przepisy, które nie pozwalają na egzekucję roszczeń przedawnionych.

Odnosząc się do tych wątpliwości należy podkreślić, że, jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, o *analogii legis* można mówić tylko wtedy, gdy ma miejsce określony sposób wnioskowania „przez podobieństwo” oraz gdy rezultat wnioskowania sprowadza się do ustalania skutków prawnych nieprzewidzianych przez prawo, ale podobnych do tych, które są uregulowane. Wskazuje się także, że luka prawna istnieje wtedy, gdy określony przypadek w ogóle nie został unormowany w ustawie, a zachodzi potrzeba ustalenia jego konsekwencji. Należy zatem rozważyć, czy konstrukcja postępowania o ponowne wydanie tytułu

wykonawczego została unormowana wyczerpująco, czy też istnieje luka prawna, którą należy wypełnić odwołując się przez analogię do innych przepisów normujących postępowanie klauzulowe i egzekucyjne. Trzeba zwrócić uwagę, że nowelizacja z 2019 r. pozostawiła art. 794 k.p.c. bez żadnych zmian, dokonując szeregu innych zmian w postępowaniu klauzulowym. W szczególności zaś bez zmian pozostawiono zdanie trzecie, ograniczające kognicję sądu do badania faktu utraty tytułu wykonawczego. Zmiany dotyczą zaś wyłącznie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności po raz pierwszy, podczas gdy art. 794 k.p.c. dotyczy zastąpienia utraconego tytułu wykonawczego, a więc takiego, jaki został wydany pierwotnie. Oznacza to, że regulacja dotycząca ponownego wydania tytułu wykonawczego jest kompletna i nie istnieje luka prawna. Dłużnik nie jest przy tym pozbawiony możliwości obrony przed egzekucją roszczenia przedawnionego, podnosząc stosowne zarzuty w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego lub stosownych wniosków w toku postępowania egzekucyjnego.

Wyczerpująca regulacja ustawowa postępowania o ponowne wydanie tytułu wykonawczego zamiast utraconego, zwłaszcza zaś wyraźne ograniczenie kognicji sądu do badania faktu utraty tytułu, oznacza, że w postępowaniu nie może podnosić zarzutów merytorycznych, w tym zarzutu przedawnienia roszczenia objętego tytułem. Rozszerzenie kognicji sądu mogłoby prowadzić do ponownego badania sprawy, a to jest wykluczone ze względu na cel tego postępowania. W konsekwencji powyższych rozważań należy uznać, że skoro ponowne wydanie tytułu zamiast utraconego stanowi jedynie reasumpcję istniejącego tytułu wykonawczego, to wydany zamiast niego tytuł musi mieć analogiczną treść, a badanie, czy objęte nim roszczenie uległo przedawnieniu jest niedopuszczalne.

Z tych względów orzeczono jak w uchwale.